

еліти двома членами — Національним космічним агентством й Астронавтичним товариством — громадською організацією, створеною з ініціативи й очоленої Володимиром Федоровичем.

Заслуги ювіляра у дослідницькій праці, підготовці наукових і педагогічних кадрів, розвитку ракетно-космічної техніки відзначені низкою нагород. За участь у створенні зразків нової техніки йому присуджено звання «Заслужений діяч науки УРСР». За зразкову педагогічну діяльність Володимир Федорович удостоєний медалі Ф. Маліни Міжнародної астронавтичної федерації — «За видатний внесок у космічну освіту», що підтвердило міжнародний престиж

української вищої школи і чільну роль ученого у підготовці фахівців з ракетної техніки. Наукові здобутки В.Ф. Пріснякова відзначені срібною і двома золотими медалями Міжнародної академії інформаційних технологій (Мінськ) — «За видатні наукові досягнення». У травні 2002 р. у Версалі він одержав Міжнародну медаль Французької асоціації аеронавтики й авіації — «Визнання високого рівня наукового внеску у світове ракетне двигунобудування».

Наукова громадськість, колеги, друзі, студенти численних випусків ДДУ палко вітають Володимира Федоровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, плідної праці та нових наукових відкриттів.

70-річчя члена-кореспондента НАН України В.П. ГЕОРГІЄВСЬКОГО

23 червня виповнилося 70 років відомому вченому в галузі аналітичної хімії та фармацевтичного аналізу, стандартизації і контролю якості лікарських засобів члену-кореспонденту НАН України Вікторові Петровичу Георгієвському.

В.П. Георгієвський закінчив фармацевтичний факультет 1-го Московського медичного інституту і від 1958 року працює на Державному підприємстві «Державний науковий центр лікарських засобів» МОЗ України («ДНЦЛЗ»). Тут він здолав шлях від лаборанта до завідувача відділу вивчення якості лікарських препаратів. У 1964 р. Віктор Петрович захистив кандидатську, а в 1981-му — докторську дисертації. 1989 року його обирають директором «ДНЦЛЗ МОЗ».

Науково-практична діяльність В.П. Георгієвського доволі багатогранна — це знаний

учений, блискучий організатор науки, громадський діяч.

Віктор Петрович — фундатор школи стандартизації та контролю якості лікарських засобів, що є найбільшою в Україні і в СНД. Він заснував школу фармацевтичного аналізу, де під керівництвом ученого розв'язують фундаментальні питання практично в усіх напрямках цієї галузі.

Науковці школи В.П. Георгієвського ведуть дослідження, спрямовані на вивчення впливу неводних розчинників на силу кислот, лугів і їхніх солей з метою обґрунтування створення оптимальних умов кількісного кислотно-основного титрування. Розраховано показники констант титрування, що дало змогу доповнити теорію впливу неводних розчинників Бренстеда—Ізмайлова на кислотні й основні властиво-

сті досліджуваних класів сполук та обрати оптимальні умови їхнього аналізу.

Ці розробки мають велике наукове і практичне значення, вони стали основою загальних статей Державної Фармакопеї СРСР IX, X та XI видань, а також першого видання Державної Фармакопеї України (2001 р.) та Доповнення 1 до неї (2004 р.), автором яких є В.П. Георгієвський особисто чи разом із колегами.

Відомі дослідження вченого в галузі хроматографії. Віктор Петрович вивчив хроматографічні рухливості флавоноїдів, кумаринів, антрахінонів, алкалоїдів і карденолідів у тонких шарах сорбентів і з'ясував, що хроматографічна рухливість агліконів залежить від кількості, місця розташування і відносної кислотності оксигрупи, а глікозидів — від кількості і природи цукрових компонентів. Добута інформація сприяла вибору оптимальних умов проведення хроматографічного аналізу в тонкому шарі сорбенту.

Під керівництвом В.П. Георгієвського теоретично обґрунтовано і сформульовано оптимальну схему газохроматографічного кількісного аналізу лікарських засобів, яка характеризується найбільшою надійністю і найменшою похибкою.

Здійснено дослідження з оптимізації умов хроматографування у рідинній хроматографії з багатокомпонентними рухливими фазами. Одержано нові лінійні залежності у рідинній хроматографії з бінарними рухливими фазами, запропоновані для оптимізації умов розділення. Особливо цінним є розвиток моделі єдиного адсорбційного центру та концепції багатокомпонентних рухливих фаз, що дає змогу створити єдиний елюотропний ряд таких фаз і кількісно охарактеризувати хроматографічну гетерогенність сорбентів.

Ці роботи, виконані під керівництвом Віктора Петровича, допомогли «ДНЦЛЗ» посісти провідне місце в Україні і СНД з

високоєфективної рідинної хроматографії (ВЕРХ) лікарських засобів і широко застосувати її у фармацевтичному аналізі. Практично всі аналітичні нормативні документи (АНД) в Україні, що контролюють якість лікарських засобів методом ВЕРХ, розроблені в «ДНЦЛЗ» науковцями школи В.П. Георгієвського.

Важливим науковим напрямом, який безпосередньо очолює учений, є багатокомпонентна спектрофотометрія лікарських засобів. Під його керівництвом виконані фундаментальні дослідження. Їхнім результатом стало розв'язання основних теоретичних питань багатокомпонентної спектрофотометрії та розвиток модифікованого і відносного методів найменших квадратів.

Цікавим напрямом є також використання апріорної інформації під час контролю якості лікарських засобів.

Під керівництвом В.П. Георгієвського проведені значущі дослідження і з питань флуоресцентного та люмінесцентного аналізу лікарських засобів.

Усі перелічені методи широко застосовуються для контролю якості медикаментів. Практично всі засновані на цих методах методики використовуються в аналітично-нормативній документації на лікарські засоби України.

Віктор Петрович та його учні вперше у вітчизняному фармацевтичному аналізі сформулювали поняття «аналітичне забезпечення технологічних досліджень зі створення лікарського засобу», яке згодом розвинули у нову концепцію. У поєднанні з принципами стандартизації лікарських засобів це допомогло у 5–10 разів скоротити терміни створення препаратів-генериків. Саме завдяки цій концепції ДП «ДНЦЛЗ» МОЗ України впродовж 1992–2006 років розробило 178 таких препаратів. Окрім того, під керівництвом В.П. Георгієвського впроваджено 63

оригінальних медикаментів, які є конкурентоспроможними.

Один із найважливіших напрямів наукової діяльності вченого — контроль якості лікарських препаратів. Перша в СРСР лабораторія стандартизації лікарських засобів була створена у 1972 році і її очолює Віктор Петрович.

Розроблена В.П. Георгієвським вітчизняна система стандартизації лікарських препаратів враховує національні особливості України, вона допомогла істотно підвищити вимоги до якості вітчизняних медикаментів. Свідченням цього є досить високий авторитет українських лікарських засобів на фармацевтичному ринку СНД.

Після здобуття Україною незалежності Віктор Петрович був призначений головою Фармакопейного комітету МОЗ України. Очолюваний ним колектив надзвичайно оперативно розробив пакет нормативних документів, що регламентує практично всі вимоги до контролю якості лікарських засобів.

В.П. Георгієвський — талановитий організатор наукових досліджень. За його керівництва «ДНЦЛЗ» перетворився на найбільший центр фармацевтичної науки в СНД, з участю якого розробляється більшість вітчизняних лікарських засобів.

Широкоаспектна наукова діяльність Віктора Петровича знайшла відображення у 465 публікаціях (з-поміж них — 118 охоронних документів, 9 монографій) і 223 аналітичних нормативних документах на лікарські засоби. Під його науковим керівництвом захищені 4 докторських та 17 кандидатських дисертацій.

В.П. Георгієвський є членом Президії ДП «Державний Фармакологічний центр» МОЗ України, а також — правління Асоціації хроматографістів України, головним редактором журналу «Фармаком», входить до редколегій багатьох інших наукових часописів («Ліки», «Фармацевтичний журнал», «Провізор»). Віктор Петрович — Заслужений діяч науки і техніки України.

Яскраві наукові здобутки В.П. Георгієвського відзначені орденами України «За заслуги» II та III ступенів, медалями і почесними грамотами. Він визнаний кращим винахідником НАН України, кращим науковцем Фармацевтичної асоціації України (2000). У 2006 р. вченого обрали депутатом Харківської міської ради п'ятого скликання.

Наукова громадськість, колеги та учні вітають Віктора Петровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, натхненної праці на благо Вітчизни.

60-річчя члена-кореспондента НАН України О.Є. БЕЛЯЄВА

25 червня виповнилося 60 років відомому вченому-фізику члену-кореспонденту НАН України Олександрові Євгеновичу Беляєву.

О.Є. Беляєв народився 1947 року в м. Києві. У 1972 році закінчив фізичний фа-

культет Київського державного університету ім. Тараса Шевченка за спеціальністю рентгенометалофізика. Від 1973 року і до сьогодні він працює в Інституті фізики напівпровідників ім. В.Є. Лашкарьова НАН України.